

Quod omnia de quibus rectè prædicatur, Dei dona sint, & idcirco spiritus sanctus.

CAPVT V.

SIc ergo scientia sapientiæq; differunt, vt maius & minus, quia plura scientiæ quam sapientiæ nomine significamus, & nomen scientiæ quam sapientiæ generalius est. Quod autem omnia quæ sub isto genere, id est, scientia diuidendo distinximus dona Dei sint; & idcirco spiritus sanctus rectè spiritus scientiæ prædicetur, exemplis comprobare ex abundanti est. Veruntamen singula singulorum breuiter exempla ponamus. Illi talis & illi liberalem scientiam donum Dei esse docemur, cum in Exodo legimus. Ecce vocauit dominus ex nomine Beseleel filium Hur, filij Hur, de tribu Iuda, impleuitq; eum spiritu Dei, sapientiæ & intelligentiæ & scientiæ omni doctrina ad excogitandum & faciendum opus in auro & argento & ære, sculpendisq; lapidibus, & opere carpentario. Quicquid fabre adinueniri potest, dedit in corde eius. Oliab quoq; filium Achisamech, de tribu Dan, Ambros erudiuit sapientiā, vt faciat opera abietarij polymitarij ac plumarij, de hyacintho ac purpura, coccoq; bis tinctorio & bysso. Vtrumq; hic positum est, sapientiā scilicet, & scientiā, necnon etiam intelligentiā, videlicet quia impletus spiritu Dei Beseleel, eorum operum quæ per artis scientiam foris faciebat, rationes diuinas intus sentiebat. Itē liberalem & illi liberalem scientiam qualis est medicinæ ars, donum Dei docet illa sapientis sententia, Honora medicum, nō est enim medicina, nisi à Deo. Liberalem & liberalem, quæ est philosophia donum Dei esse vel ex eo constat, quia in Daniele scriptum est. Pueris autem his videlicet Ananiæ, Misaeli, Azariæ, dedit Deus scientiam & disciplinam in omni libro & sapientias, Danieli autem intelligentiam omnium visionum & somniorum, & steterunt in conspectu regis, & omne verbum sapientiæ & intellectus quod sciscitatus est ab eis rex, inuenit in eis decuplū super cunctos ariolos & magos, qui erant in vniuerso regno eius.

Exod. 31.

Ecl. 38.

Quod illud Apostoli dictum: Scientia inflat, charitas verò ædificat, male intelligebimus nomē scientiæ suspectum facit.

CAPVT VI.

Magna & pulchra hæc sancti spiritus gratia, simplicioribus hodieq; suspecta est, maxime pro eo quod Apostolus ad Corinthios loquens, dicit de ea. De his autē que idolis immolantur scimus, quoniam omnes scientiam habemus. Scientia inflat, charitas verò ædificat. Penè hoc solum audierunt, & hoc solum meminerunt, quod dixit, scientia inflat, non quærentes, aut quærentes scientes, aut quid dixerit, vel cur addiderit, charitas verò ædificat. Tanquam opposita sint hæc & simul stare non possint, scientia & charitas, à tanquam opponendo dixerit,

1. Cor. 8.

scientia inflat, charitas verò ædificat, sic neglenda, imò contēnenda illis videtur scientia, & tunc demum veraciter se arbitrantur dicere. Domine non est exaltatum cor meū, neq; elati sunt oculi mei, neq; ambulauimus in magnis, cum à scientiæ studijs toto sese animo auerterint. Nam scientia inflat, inquit, ait Apostolus Christi. At ille non sic dixit, non sic dictum suum intelligi voluit, neq; scientiæ charitatem opponere, sed apponere voluit. Nam scientia subauditur sine charitate inflat, charitas verò subauditur cum scientia ædificat. Deniq; sic rectè componuntur, simulq; in sancta scriptura gradiuntur, charitas & scientia, quomodo sapientiā & scientia. Nam charitas ipsa est vera sapientiā. Hæc nimirum sine scientia aliquantulum ædificat, cum scientia plurimum ædificat, scientia verò sine charitate inflat. Alioqui ipse qui hæc loquitur semetipsum, quod ablit, inflatum esse prædicat. Dicitur enim scientia inflat præmisit, scimus, quoniam omnes scientiā habemus. Ad hoc ergo tendit, vt scientiam habentes sapientes Corinthij, charitatē quoq; habeant, i. infirmos fratres non scandalizent manducando idolothytum argumentando nihil esse immolatum, eo quod nihil sit idoli, nihil enim substantiale ligno aut lapidi siue æramento accessit, vt fieret idolum, sed accidit ab artificis manu effigie est figuratum. Hæc profectò scientia inflat, dum charitatem non habens, de eo quod cōscientia fratrum cum sit infirma, polluitur, non curat. Itaq; suspectam facere aut contēptibilem non debet viri ecclesiastici conscientiam, id quod ab isto dictum est, scientia inflat, sed potius honorabilis, vt verè est primum ex eo iudicetur, quod eam spiritus sanctus inter septem principalia dona sua numerat, deinde ex eo quod apud Danielem, sic illam auctoritas diuina commendat. Qui autē docti fuerint, fulgebunt quasi splendor firmamenti, & qui ad iustitiam erudiunt multos, quasi stellæ in perpetuas æternitates.

Quod idcirco scientia in euangelio Christi maxime necessaria fuerit, quia proiectus in terram serpens, misit ex ore suo post mulierem aquam tanquam flumē, vt eam faceret trahi à flumine, & de impij Arrij dogmate.

CAPVT VII.

Igitur, vt supra diximus, post prælia martyrum celebrata spiritu fortitudinis, oportune sanctus scientiæ spiritus in opus suum successit. Ille namque draco serpens antiquus, qui de cælo præsumptæ diuinitatis proiectus erat in terram pugnantibus illis, vt iam non cohereret in templis, nec ei sacrificaretur cultibus publicis per ora malignorum, qualis fuit Arius qui blasphemias in Dei filium sibilare cepit, vt populum simpliciter nihilominus traheret ad se, non valentem,